

KRAKÓW, ŚRODA, 4 WRZEŚNIA 1940

KOMUNIKAT WOJENNY

Naloty niemieckie na Anglię trwały niemal cały dzień, szczególnie silnie atakowano pld.-wsch. wybrzeża i hr. Kentu. Na oczach tysięcy ludzi rozgrywały się gwałtowne walki powietrzne, a zwycięskie pojedynki aparatów myśliwskich, tudzież celność artylerii przeciwlotniczej, wywołały spontaniczne owacje. Bombowce niemieckie atakujące w zwartych kolumnach, rozpraszano ogniem artylerii, tak że nie chcąc ponieść dotkliwszych strat zawracały z powrotem, a pojedyncze aparaty, którym jednak udało się przedrzeć, wpadały na drugą linię myśliwców. Do godziny 6 wiecz. zestrzelono 26 samolotów niemieckich, tracąc 9 własnych, przyczym 5-ciu pilotów ang. uratowano. Szkód niema żadnych, ponieważ niemieckie samoloty nie przedarły się przez pierścień obrony i nie zrzuciły bomb.

R.A.F. przeprowadził w ciągu ostatniej doby planową akcję bombardowania w Niemczech, Włoszech i krajach okupowanych. Zbombardowano bazy łodzi podwodnych i ścigaczy na wybrzeżu francuskim i holenderskim, oraz lotniska w Niemczech i krajach okupowanych. W samych zaś Niemczech obrzucono bombami: Lipsk, Stuttgart, Emden, Mannheim, Hannover, Ludwigshafen i Bielefeld, gdzie uległy dalszemu zniszczeniu liczne objekty przemysłowe i wojskowe. We Włoszech nalot objął tym razem Turyn, gdzie zbombardowano zakłady fabr. "Fiat", San Giovanni gdzie zniszczono zakłady "Morelli" i inne objekty. Wszystkie samoloty wróciły do swych baz bez strat, przy lądowaniu 1 aparat rozbił się.

Niemiecka łódź podwodna storpedowała koło wybrzeży okręt z dziećmi, odwołanymi do Kanady. Wszystkie dzieci i pasażerów uratowano, a po zaokrętowaniu na inny statek odesłano w dalszą drogę.

Z Kairo donoszą o zbombardowaniu włoskiej bazy Assab i 18 punktów w Abisynii.

Z Anglii donoszą, że do cmantarzyska samolotów niem. Dornierów i Messerschmidtów, znajdującego się na pld. wybrzeżach Anglii, przybyło w ub. tygodniu 293 ostatnio zestrzelonych aparatów niemieckich.-

ZE ŚWIATA

Przedstawiciel ang. minist. wojny przedstawił w radio londyńskim program i sprawozdanie z akcji niszczenia Niemiec. Zsprawozdania tego wynika, że pierwszym etapem planu było zniszczenie Zagłębia Ruhry, co jest już na ukończeniu. Drugi etap przewiduje zniszczenie centralnego okręgu przemysłowego, a więc tereny leżące między Berlinem, Magdeburgiem, Lipskiem i Stuttgartem. Akcja ta jest obecnie w toku. Etap trzeci nastąpi w okresie jesienno - zimowym, przy długich nocach, a obejmie resztę Niemiec, oraz tereny okupowane nie wyłączając Austrii i Polski. W centralnym okręgu przemysłowym Niemiec - perłą są Leuna-Werke, główny cel wypraw angielskich. Roosevelt powołał pod broń na dzień 16. września br. pierwszy kontyngent oficerów, podoficerów Gwardii Narodowej w liczbie 60.000 ludzi. Kongres U.S.A. zapowiedział, iż w ciągu najbliższych 2 tygodni powożmie wszystkie uchwały w związku z powszechnym powołaniem wszystkich obywateli pod broń.

W całym Siedmiogrodzie odbywają się bez przerwy wielkie manifestacje przeciw oddaniu Węgrom Siedmiogrodu, przyczym gdzie niegdzie wybuchły już rozruchy. W Brassow zdemolowano turystyczne biuro niemieckie, zaś w Cluj na wiadomość o przyjeździe Maniu powstały spontaniczne i masowe manifestacje. Demonstranci pobili włoskiego konsula, wybili szyby w niemieckim konsulacie a Niemców złapanych na ulicach pobili do krwi. Pałac królewski w Bukare-

KOMUNIKAT WOJENNY

Naloty niemieckie na Anglię trwały niemal cały dzień, szczególnie silnie atakowano pld.-wasc. Wyprawa i hr. kentu. Na czechu tysiący ludzi rozpry- wiały się gwałtowne walki powietrzne, a zwycięskie pojedynki aparatów nys- liwickich, tudzież celność artylerii przeciwlotniczej, wywołały spontaniczne owacje. Bombowce niemieckie atakując w swarych kolumnach, rozprzano ogniem artylerii, tak że nie chęć ponieść dotkliwych strat zawracają z powrotem, a pojedyncze aparaty, którym jednak udało się przedrzeć, wpa- były na drugą stronę linie myśliwów. Do godziny 6 wiecz. zestrzelono 26 samo- łotów niemieckich, tracąc 9 wiasnych, przyczem 5-ciu pilotów ang. uratowano. Żadną niema śladów, ponieważ niemieckie samoloty nie przedarły się przez pierwszą obronę i nie rzuciły bomb.

R.A.F. przeprowadził w ciągu ostatnich doby planowe akcje bombardowania w Niemczech, Włoszech i krajach okupowanych. Bombardowano bazy lotni pod- wójnych i śmigłowców na wyprawy francuskim i holenderskim, oraz lotniska w Niemczech i krajach okupowanych. W samych zaś Niemczech oprócz pom- bami: Lipsk, Stuttgart, Emden, Mannheim, Hannover, Ludwigshafen i Bielefeld, gdzie między innymi zniszczono liczne obiekty przemysłowe i wojskowe. We Włoszech nalot objął tym razem Turyn, gdzie bombardowano zakłady fabry- "Fiat", San Giovanni gdzie zniszczono zakłady "Morilli" i inne obiekty. Wszystkie samoloty wróciły do swego baz bez strat, przy leczeniu i spara- rozbił się.

Niemiecka flota podwójna atakowała koło wybrzeży okret z dziećmi, odwo- żącymi do Kanady. Wszystkie dzieci i pasażerów uratowano, a po zaskrzewo- nia na inny statek ogłoszono w dalszą drogę.

Z Kairo donoszą o bombardowaniu włoskiej bazy Assab i 18 punktów w Abi- syjni.

Z Anglii donoszą, że do emigracyjna samolotów niem. Dornierów i Messersch- midtów, znajdujących się na pld. wybrzeżach Anglii, przyszło w ub. tygodniu 257 ostatnio zestrzelonych aparatów niemieckich.

ZE SWIATA

Przedstawiciel ang. minist. wojny przedstawił w radio londyńskim program i sprawozdanie z akcji niszczenia Niemiec. Zaprzeważając tego wynika, że pierwszym etapem planu było zniszczenie Zagłębia Rury, co jest już na- ukochaniem. Drugi etap przewiduje zniszczenie centralnego okręgu przemy- słowego, a więc tereny leżące między Berlinem, Magdeburgiem, Lipskiem i Stuttgartem. Akcja ta jest obecnie w toku. Trzeci etap nastąpi w okresie jesienno - zimowym, przy dużych mrozach, a obejmie resztę Niemiec, oraz tereny okupowane nie wyszczególniając Austrii i Polski. W centralnym okręgu przemysłowym Niemiec - Berlin, Essen, Wuppertal, Główny cel wypraw angielskich Roosevelt powołał pod bron na dzień 16. września br. pierwszy kontyngent o- liczonej podoficerów (wśród "rodowej" w liczbie 60.000 ludzi. Kongres U.S.A. zapowiedział, że w ciągu najbliższych 2 tygodni poweźmie wszyst- kie rezerwy w związku z powiększeniem powożaniem wszystkich opywateli pod bron.

W całym Siedmiogrodzie odbywają się bez przerwy wielkie manifestacje prze- ciw obganu Węgrom Siedmiogrodu, przyczem gdzieś niegdzie wypadły już roz- trudy. W Brassow zdemontowano turystyczne biuro niemieckie, zaś w Cluj ma- wiadomość o przyjeździe Maniu powstały spontaniczne i masowe manifestacje. Demonstranci pobili włoskiego konsula, wypili szczy w niemieckim konsulacie a Niemców zispanych na ulicach pobili do krwi. Pałac królewski w Bukare-

szcie otoczony jest wojskiem z obawy przed demonstrantami. Przy przekraczaniu granicy Siedmiogrodu zabito 9 Węgrów. Manifestacje anty-niecko - węg. - włoskie są tak wielkie, że Niemcy zagrozili obsadzeniem Rumunii, w razie ich nieustania. Chłopi rumuńscy obsadzili wespół ze zbuntowanymi oddziałami wojska opuszczone przez wojsko fortyfikacje w Siedmiogrodzie, zapowiadając obronę. Amerykanie wyrażają opinię, że Niemcy i Włosi obsadzając terytorium rumuńskie, mają na myśli uzyskanie lepszych pozycji przeciw Rosji. -

RADIO MOSKWA

Ostatnio podano straty Anglii na morzu od początku wojny, które wynoszą 96 jednostek, wliczając w to ścigacze i łodzie patrolowe. Straty te wynoszą załedwie 1/100 część całej floty woj. Anglii, a obecnie Anglia jest tak silną na morzu jak nigdy dotąd w dziejach.

Pakt ros. - niem. odnośnie wspólnej granicy, jak również handlowy został przedłużony.

Kolonia franc. Gabon, wypowiedziała posłuszeństwo rządowi w Vichy, opowiadając się po stronie Anglii za dalszą walką. -

Z OSTATNIEJ CHWILI

Wedle dopiero nadeszłych wiadomości przez Lizbonę, osobisty przedstawiciel Roosevelta przy Papieżu - Taylor, wyjechał z Watykanu przez Lizbonę do Waszyngtonu z posłannictwem od Papieża do Roosevelta, w sprawie pośrednictwa pokojowego - dyskretnie proponowanego przez Włochy. - Pogłoski te krążyły już od kilku dni a obecnie zostały potwierdzone oficjalnie. W sferach ameryk. jest opinia, że Włosi obawiając się zimy na skutek blokady - pamiętając jeszcze skutki blokady z czasów wojny hiszpańskiej - próbują czy uda się im coś uzyskać na wcześniejszym odstąpieniu od wojny po stronie Niemiec. -

Radio Londyn podaje dopiero obecnie, że w zeszłym tygodniu zwrócili się Niemcy z nieoficjalną propozycją pokojową pod adresem Anglii; proponując zwrocie nie Polski, gwarancję granic Imperium Bazylijskiego, zatrzymanie podobnych krajów; i wysunęli żądanie co do kolonii belgijskich i francuskich. Propozycja ta spotkała się z następującą odpowiedzią angielską: "Najpierw opuścić Czechy, Austrię i wszystkie inne państwa, dopiero wtedy zobaczymy, czy istnieje podstawa do wspólnych rozmów!" -

Według ostatnich wiadomości R.A.F. dokonał bombardowania: Monachium, Berlina, Kassel, i we Włoszech Turyn, Lorient, tudzież w Holandii Scippol. Nad fabryką aluminium w Bielefeld, unoszą się kłuny podobnie jak i nad Monachium. Na skutek ostatniego bombardowania zostały poważnie uszkodzone zakłady Siemens - Schukert pod Berlinem.

Madrycki A.B.C. podkreśla przysłowiowy spokój Anglików podczas alarmów lotn. zauważając, że w czasie zaciemnienia ruch na ulicach Londynu jest normalny, podczas gdy mieszkańcy Berlina drżą ze strachu na wieść o nalocie.

United Press, pisze, że Anglia z oblężonej stała się obecnie stroną poważnie atakującą, czemu Niemcy nie potrafią już przeszkodzić. W Niemczech daje się zauważyć coraz większy pesymizm.

Onegdaj przemawiał prez. Roosevelt z Teneey, którymiędzy innymi powiedział: "Ameryka musi być jednolitą i uzbrojoną a nadto przygotowaną całkowicie do decydującej walki z hitleryzmem i totalistycznym niebezpieczeństwem tak z zewnątrz jak i wewnątrz".

Robotnicy amerykańscy, postanowili poprzeć jak najwydatniej zbrojenie i pomoc dla Anglii, nie cofając się przed poniesieniem nawet wielkich ofiar. -

PRZEGLĄD PRASY NIEMIECKIEJ

"Schlesische Zeitung" z 30.8.1940 r.

Dziennik opisuje szczegóły ataku bombowego na Wrocław. Wsamym Wrocławiu był tylko alarm, a bomby padły tylko na przedmieścia.

"Deutsche Allgemeine Zeitung" z 1.9.1940 r.

Z relacji tego dziennika wynika, że w czasie ataku Anglików na Berlin w nocy z soboty na niedzielę ucierpiały szczególnie ulice w śródmieściu a to: Ritterstrasse, Aleksandrinenstrasse, Mathieustrasse i Alte Jakobstr. Zburzeniu uległy liczne domy i zakłady przemysłowe. Jeszcze w niedzielę straż pożarna nie mogła ugasić pożarów.

znane otoczony jest wojskiem z obawy przed demontażami...
Przy przekroczeniu granicy Niemcy zaczęli oddziaływać...
nieko - węg. - włoskie są tak wielkie, że Niemcy zaczęli oddziaływać...
ni, w razie ich niestania. Chłopcy z Niemcy oddziaływać...
oddziaływać wojska opuszczone przez wojska faszystowskie...
władając obronę. Amerykanie wyrażają opinię, że Niemcy i Włochy oddziaływać...
rytorem rzymskim, mają na myśli uzyskanie lepszych pozycji przeciw Rosji.

RADIO MOSKWA

Ostatnio podano straty Anglii na morzu od początku wojny, które wynoszą 90...
jednostek, wliczając w to okręty i łodzie patrolowe. Straty te wynoszą...
leżące 1/100 część całej floty wojennej Anglii, a obecnie Anglia jest tak silnie...
na morzu jak nigdy dotąd w dziejach...
Parti ros. niem. odnosiła wspólnie granicy, jak również handlowy został prze-
dłużony.
Kolonia franc. Gabon, wypowiedziała poszanowanie w Vichy, opowiada-
ją się po stronie Anglii za dalsze walki.

Z OSTATNICH CHWILI

Wedle doświadczeń nadawczych wiadomości, przez Lissone, oddziały przedawczy...
Roosevelta przy Pałacu - Taylor, wyjechał z Włochami przez Lissone do Wa-
szyngtonu z postulatami od Roosevelta do Roosevelta, w sprawie postulatów po-
kojowego - dwukrotnie proponowanego przez Włochy - Poloski te krępy już...
od kilku dni a obecnie zostały potwierdzone oficjalnie. W sferach ameryk.
jest opinia, że Włochy odwołują się do skutku blokady - pomyślnie jest...
skutki blokady z czasem wojny klasycznej - groby czy uścis się im od nawa-
kad na wojennym odepchnięciu od wojny po stronie Niemiec.

Radio Londynu podaje doświadczenia w sprawie tygodniu zwrócić się Niem-
cy a nieoficjalnie podawają, że pod koniec Anglii podjęła walkę...
nie Poloski, wznosząc sprawo imperium Bawaryjskiego, wznosząc pod...
królowi i wyznając, że Niemcy co do kolonii belgijskiej i francuskiej. Propozy-
cja ta spotkała się z następującą odpowiedzią angielską: "Najlepiej opuścić...
Czechy, Austrię i wszystkie inne państwa, do których wchodziłyby, czy stały...
to podawano do wspólnych rozmów.

Według ostatnich wiadomości R.A.T. dokonano bombardowania: Monachium, Berlin,
Kassel, i we Włoszech Turyn, Lorent, tudzież w Holandii Sopot. Nad Sopotem...
ka minimum w Bielefeld, można się być podobnie jak i nad Monachium...
Na skutek ostatniego bombardowania zostały poważnie uszkodzone zakłady Sie-
mens - Schukert pod Berlinem.

Magdycki A.R.C. podkreśla przysięgę Anglików podjąć alarmy lotn-
karskie, że w czasie zakamienia, ruch na lotniskach Londynu jest normalny,
podczas gdy mieszkańcy Berlina drżą ze strachu na wieść o nalocie.
United Press pisze, że Anglia z odległej stolicy jest obecnie stroną poważnie...
strachu, czemu Niemcy nie potrzebują już przekładać. W Niemczech daje się...
zauważyć coraz większy pesymizm.
Ochędź przemawiał przez Roosevelta z Toney, który między innymi powiedział:
"Ameryka musi być jednolita i zaproponować a nadto przygotować celownik do...
decydującej walki z Hitlerem i totalitaryzmem i niebezpieczeństwem tak...
zwanym jak i wewnątrz".

PRZEGLĄD PRASY NIEMIECKIEJ

"Schlesische Zeitung" z 30.8.1940 r.
Dziennik opowiada szczegóły ataku bombowego na Wrocław. Wzajemnym Wrocław był...
tyko alarm, a bomby padły tylko na przedmieścia.
"Deutsche Allgemeine Zeitung" z 1.9.1940 r.
Z relacji tego dziennika wynika, że w czasie ataku Anglików na Berlin w noc...
z soboty na niedzielę uderzyła szczególnie mocno w przedmieścia z lotnisk...
terstrasse, Aleksandrienerstrasse, Mathisenstrasse i Alte Jakobstr. Zburzeniu...
niegdyż liczne domy i zakłady przemysłowe. Jeszcze w niedzielę atak został...
na nie mogła uszaleć potarów.

Gruzy - Zgliszcza - Zniszczenie !

/Reportaż szwajcarskiego dziennikarza z podróży po zniszczonych Niemczech/

Jeden z naszych Czytelników sprawił nam niecodzienną niespodziankę, przesyłając nam dziennik szwajcarski "Gazette de Lousanne", w którym znajdujemy barwnie napisany artykuł p.t. "Anglia prowadzi wojnę w Niemczech". Artykuł ten podajemy w streszczeniu, a obejmuje on obecną sytuację w pñ. i pñ.-zach. Niemczech.

...Hamburg czołowy port Niemiec, jest dziś cmentarzem handlu morskiego. Port zupełnie nieczynny, doki i stocznie okrętowe zrujnowane, magazyny spalone. Ani jedno molo nie może spełniać swego zadania, gdyż oprócz zniszczeń najcięższymi bombami, otoczone są wieńcami zatopionych okrętów, które naloty zastały na kotwicach. Tylko łodzie o małym zanurzeniu mogą ryzykować dobiec do mola, bez obawy uszkodzenia dna. Najbogatsza część miasta, przylegająca do portu - leży w gruzach, a rozmiary zniszczenia przecho-
dzą wyobraźnię. Fabryki i warsztaty dawno przerwały pracę, a co zdołano uratować u urządzeń, wywieziono na teren spokojniejszy. Wielu ludzi opuściło miasto. Olbrzymia jednak większość ludności pozostała i prowadzi żywot niamaljaskiniowy. Na wystraszonych twarzach widać straszne przeżycia. 70 kilka nalotów - w dzień i w nocy to rzeczywiście ponad ludzkie siły i nerwy. Ludność żyje w piwnicach, karmi się przeważnie surową strawą, a zimne noce i dni dopełniają reszty losu.-

Nielepiej przedstawia się Brema. Porty floty wojennej Emden, Wilhelmshafen, Cuxhafen, Kiel /Kilonia/ są zamknięte dla oka dziennikarza. Ale można rozmawiać z marynarzami i bezrobotnymi pracownikami portowymi, od których - przy szklance piwa - można się wiele dowiedzieć. Stocznie naprawcze marynarki wojennej i budowy łodzi podwodnych, są gruntownie zniszczone tak, że wszelkie roboty przerzucono do portów bałtyckich. Zostały jeszcze bazy ścigaczy, łodzi torpedowych i hydroplanów. Kanał kiloński tylko częściowo zdolny do ruchu. Śluzy zawałone, brzegi oberwane, tylko małe statki i z zachowaniem wielkiej ostrożności mogą przejechać kanałami.-

Najważniejszy okręg przemysłu niemieckiego - Zagłębie Ruhry - cieszy się specjalną "opieką" i "względami" Anglików. Ale zniszczenia można zauważyć tylko na ulicach, bo tereny fabryczne i przemysłowe są szczelnie zamknięte, dla oka widza. Essen, Bochum, Elberfeld, żyją w nieustannej grozie. Nocą roz-
błyskują złowieszcze rakiety, a w chwilę potem detonacje i straszliwy rozdzierający powietrze huk bomb co doprowadza udręczonych Niemców do rozpacz-
czy. Robotnicy z fabryk właściwego władcy Niemiec, Kruppa von Bohlen, opo-
wiadali poufnie dziennikarzowi o zniszczeniach i uszkodzeniach wielkich pieców, odlewni i innych ważnych działów produkcji. Fabryka samolotów w Düsseldorfie, pracuje tylko dorywczo i z częstymi przerwami wskutek alarmów. Produkcja minimalna - a gros zajęć to naprawy uszkodzeń.-

Kolonia "perła Nadrenii" przeżyła pełne tragizmu chwile. Najcenniejszy jej zabytek - Katedra, jest porównywana podwzgl. zniszczenia, z katedrą w Reims. To rewanż za Reims z r. 1918? Prawa wieża do połowy zburzona, lewa zaś pęknięta, nawa główna zarysowana od szczytu aż po fundamenty, a rysa tak szeroka, że pozwala przecisnąć się człowiekowi. Dworzec kolejowy w gruzach, most żelazny na Renie, będący przedłużeniem dworca - zrzucony do rzeki. Miasto w ruinach, - kominy fabryczne znikły.

Nielepiej wyglądają dziesiątki innych miast przemysłowych w Niemczech. Ludność niemiecka patrzy na te ruiny z bezwładnie opuszczonymi rękami i narzeka coraz głośniejsze. Od czasu do czasu jakiś odruch czy nawet jawny bunt przeciw wojnie, przeciw "zwycięstwom", przeciw Gestapo. Autor sam przeżył w Hannoverze 5-cio godz. bombardowanie, opisuje je barwnie i zaznacza, że pozwoliło mu to na wierne oddanie wrażeń i wnikięcie w położenie ludności.- Jest to skrót, który acz ograniczony do minimum, jest potężnie wymownym dokumentem. Anglicy przemówili wreszcie do Niemców językiem, jedynym - jaki Niemcy rozumieją. Zwycięstwem Europy zaczyna być ciasno we własnym państwie. Polacy rozumieją dobrze, że każda bomba - zbliża Niemców do upadku - a nas do zwycięstwa i wolności.-

Grupy - Związki - Zniszczenie!

Reportaż szwajcarskiego dziennikarza z podróży po zniszczonych Niemczech

Że ten z naszych czytelników sprawił nam niecodziennie niespodziankę, prze-
szedł nam dziennik szwajcarski "Gazette de Louvain" w którym znajduje-
my również napisany artykuł p.t. "Anglia prowadzi wojnę w Niemczech". Ar-
tykuł ten podaje w streszczeniu, a obejmuje on obecny, sytuację w Niemczech.

...Hamburg czołowy port Niemiec, jest dziś omentarzem handlu morskiego.
Port zupełnie nieczynny, doki i stocznie okretowe krutkowano, magazyny spa-
żone. Ani jedno molo nie może spełniać swego zadania, gdyż okret znisz-
czony najczęstszymi bombami, otoczony jest, wliczając stoczniowych okretów, któ-
re zostały zniszczone na kotwicach. Tylko kadłub o małym zanurzeniu mogą ry-
zykować dotrzeć do mola, bez obawy uszkodzenia dna. Najbardziej częste mia-
sta, przyjeżdżają do portu - leży w gruzach, a rozmiary zniszczenia przecho-
dzą wyobraźnię. Fabryki i warsztaty dawno przerwały pracę, a co zdołano
urządzać u rzek, wywieziono na teren spokojniejszy. Wielu ludzi opuś-
ciło miasto. Odbrymasi jednak widać pozostać pozostali i prowadzą ży-
wość niemal jakinow. Na wystraszonych twarzach władz strasznie przeżywa
70 kilka nalożów - w dzień i w noc, to rozrywają się ponad ludzkie siły i
nerwy. Ludność żyje w piwnicach, karmi się przeważnie surową strawą, a xi-

me noc i dzień dopędzają rzęsy łow. -
Najbardziej przedstawi się drama. Porty floty wojennej Emden, Wilhelmshafen,
Cuxhaven, Kiel, Kilonia, są zamknięte dla okrętów. Ale można roz-
mawiać z marynarzami i bezrobotnymi pracownikami portowymi, od których - przy-
szkane piwa - można się wiele dowiedzieć. Stocznie naprawcze marynarki
wojennej i budowy okrętów podwodnych, są gruntem zniszczone tak, że wazel-
kie roboty przeniesiono do portów portowych. Zostały jeszcze bazy okrę-
czone, roboty torpedowych i hydroplanów. Kanal kiloncki tylko częściowo zdo-
łany do ruchu. Siły zawalone, braki okazywane, tylko małe statki i zacho-
wano wielkiej ostrożności mogą przejechać kanałami. -

Najbardziej interesujący jest przemysł niemieckiego - Zagłębie Rury - stęży się
specjalnie "opieką" i "względami" Anglików. Ale zniszczenia można zauważyć
tylko na miejscu, bo tereny fabryczne i przemysłowe są szczególnie zamknięte,
dla okrętów. Essen, Bochum, Hibernia, żyją w nieustannej grozie. Noc roz-
płyknęły nieważne rakiety, a w chwili potym detonacji i strasliwy roz-
dzierający powietrze huk bomb co doprowadza urzędników Niemców do rozpę-
czy. Robotnicy z fabryk wsiadłszy do przelotowego wozu, Krupp von Bohlen, opo-
wiadali później dziennikarzowi o zniszczeniach i uszkodzeniach wielkich
pieców, obławni i innych ważnych urządzeń produkcyjnych. Fabryka samolotów w
Düsseldorfie, przuje tylko dorywco i z ciężkimi przesłankami wstrząsł się
mów. Produkcyjna minimalna - a gros zajęte to naprawy uszkodzeń. -
Kolonie "perla Nadrenii" przetrwała prawie trzaskiem chwili. Najbardziej żyją
zabytek - Katedra, jest porównywalna do wagi zniszczenia, a katedra w Reims.
To rewans za Reims z r. 1918? Prawa wieża do półowy zburzona, lewa zaś
pęknięta, nawa główna zarywaną od szczytu aż po fundamenty, a rias tak
szeroka, że pozwala przeciągnąć się ołowikowi. Dworzec kolejowy w gruzach,
most kolejowy na Reimie, będący przedmiotem dworca - zrzucony do rzeki.

Miasto w ruinach - kominy fabryczne znikły.
Najbardziej wyglądają zniszczenia innych miast przemysłowych w Niemczech.
Ludność niemiecka patrzy na te ruiny z bezwładnie opuszczonymi rękami.
i narzeka coraz głośniej. Od czasu do czasu jakieś okrzyki czy nawet jawny
płacz przebiegają wojny, przesiew "zwycięstwom", przesiew Gestapo. Autor sam prze-
żył w Hannoverze 5-10 godzin bombardowania, opisał je barwnie i szlachetnie,
że pozwolił mu to na wierne oddanie wrażeń i wykładanie w porównaniu lu-
dnosci. - Jest to skrzyż, który się ograniczony do minimum, jest potrzebny wy-
mownym dokumentem. Anglii przemówił wreszcie do Niemców językiem, języ-
nym - jak Niemcy rozumieją. Zwycięstwom Europy zaczęła być ciasto we wia-
szym państwie. Polacy rozumieją dobrze, że każda bomba - zbliza Niemców
do upadku - a nas do zwycięstwa i wolności. -